

**Percepții și atitudini cu privire la prevenirea,
diagnosticarea și tratarea cancerului**

Raport realizat pentru
Asociația Centrul pentru
Inovație în Medicină

Mai 2016

InoMed

Centrul pentru inovație
în medicină

Obiectivele studiului:

- evaluarea încrederii populației în instituțiile medicale din România;
- evaluarea percepției și atitudinii populației cu privire la cancer și la tratamentele existente/ tratamentele nou apărute (medicină personalizată, imuno-oncologie);
- identificarea segmentelor din populație afectate direct sau mediat de boală.

Eșantion:

- Intervipurile au fost realizate prin telefon, CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing).
- Eșantionul este probabilist, multistratificat, cu extragere aleatoare a persoanei (toți respondenții au fost selectați aleator de către calculator, prin generarea automată de numere de telefon);
- Pentru acest studiu au fost interviuate 1010 persoane cu vârste de 18 ani și peste;
- Perioada de realizare a interviurilor: 1-20 aprilie 2016;
- Eroarea de eșantionare: +/-3%.

Raport CATI:

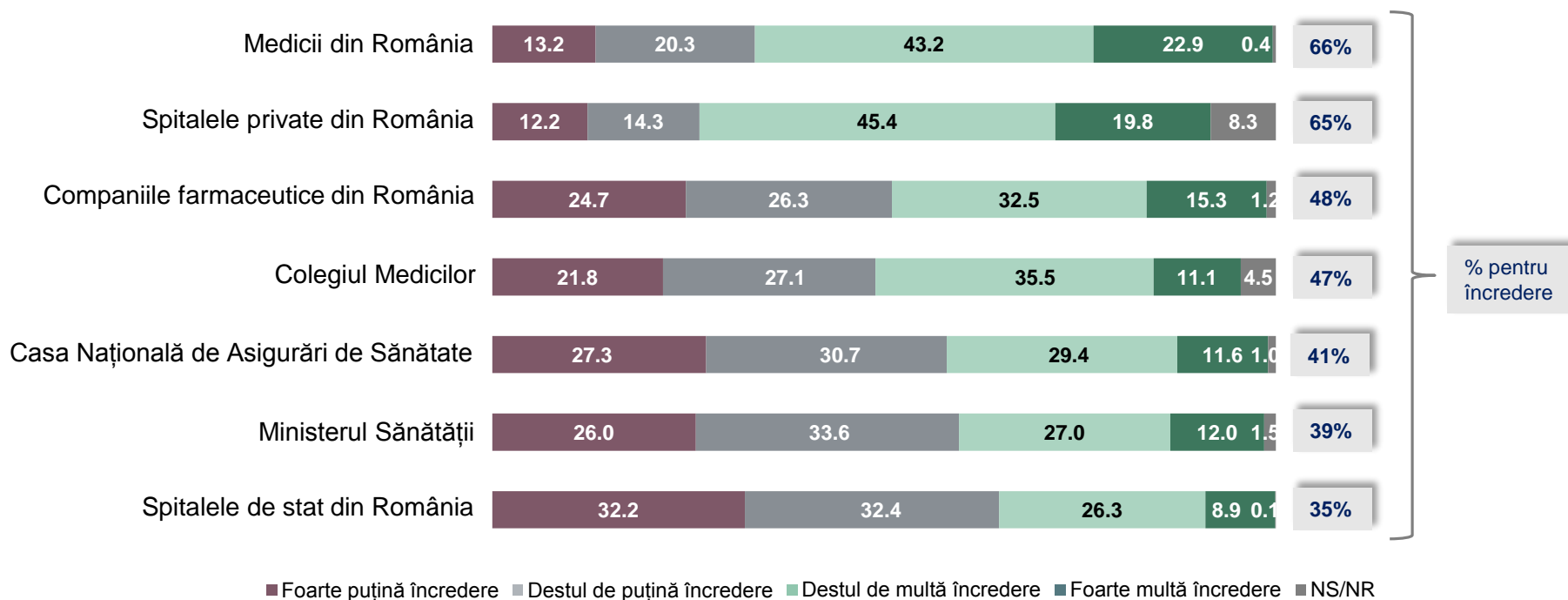
- Pentru contactarea a 1000 respondenți, calculatorul a generat automat 16693 numere de telefon (existente sau inexistente);
- Din acest total de încercări, 6424 reprezintă erori de contactare (ton de informații, număr nealocat, număr suspendat temporar, număr de fax sau eroare de sistem);
- Din totalul de 10269 numere alocate valide, am înregistrat 2239 de refuzuri de a participa la studiu - o rată de refuz de aproximativ 20%.
- Rata de succes (interviurile complete), pentru acest studiu, este de aproximativ 10%.

Ia. Încrederea în principalele componente ale sistemului medical din România

Vă rog să îmi spuneți cât de multă încredere aveți, în general, în fiecare dintre următoarele...

Valorile din grafic reprezintă procente

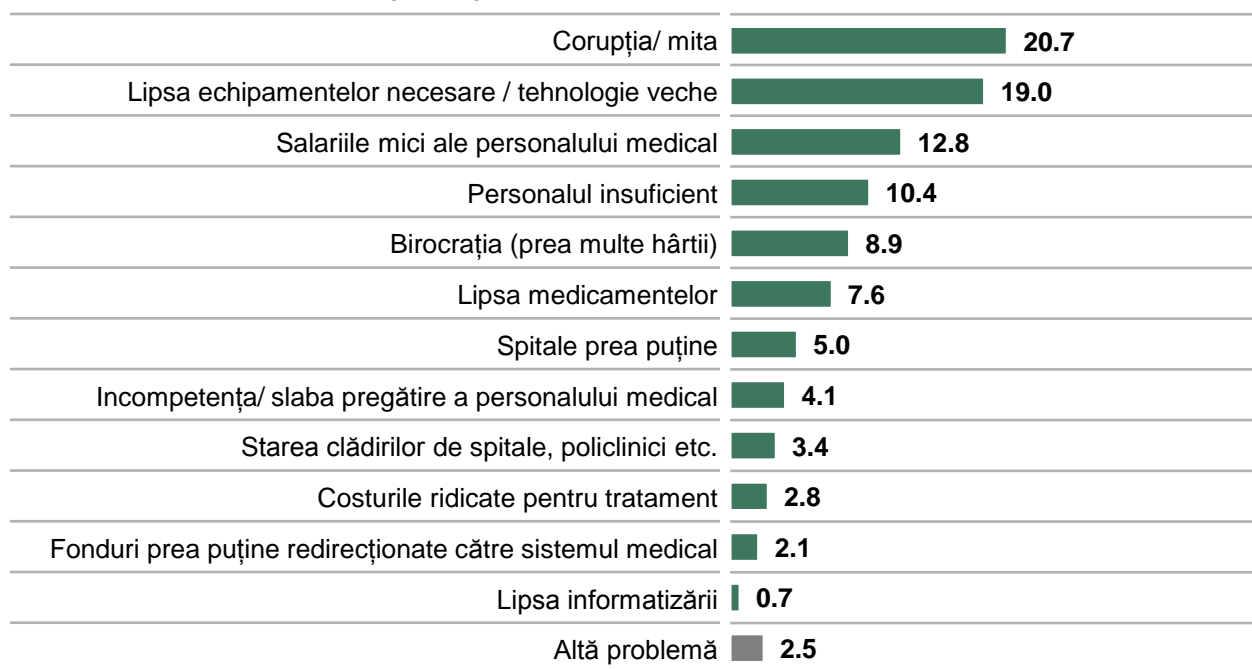
Baza: 1010 (total eșantion)

Ib. Percepții cu privire la situația actuală din sistemul medical din România

În opinia dumneavoastră, care este principala problemă cu care se confruntă sistemul medical din România? _ *răspuns unic*

Valorile din grafic reprezintă procente

Principalele probleme din **sistemul medical** din România

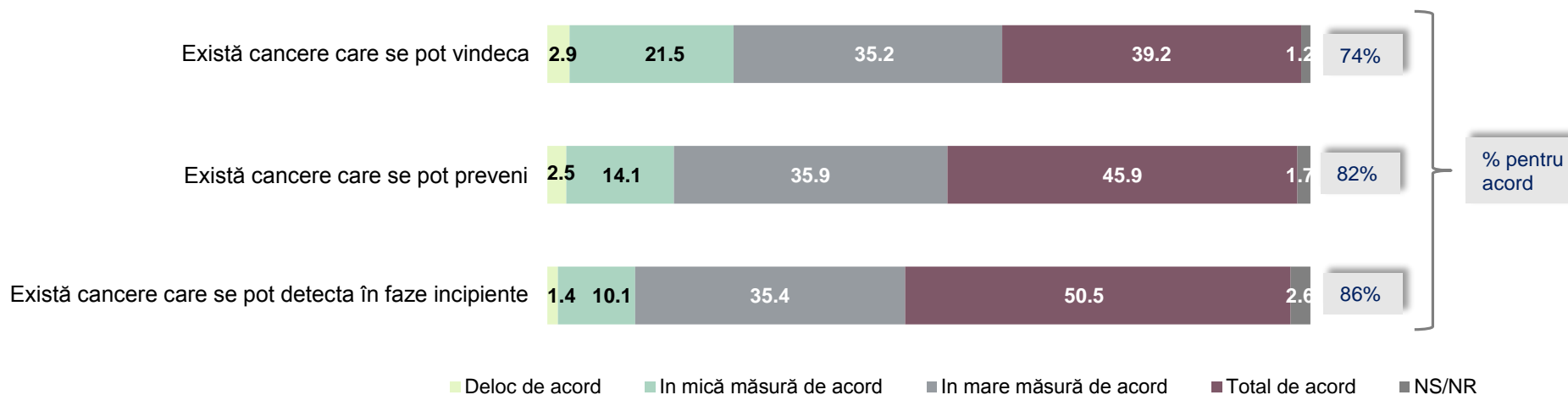

Ila. Percepții generale cu privire la cancer

În ce măsură sunteți de acord cu fiecare din afirmațiile de mai jos?

Valorile din grafic reprezintă procente

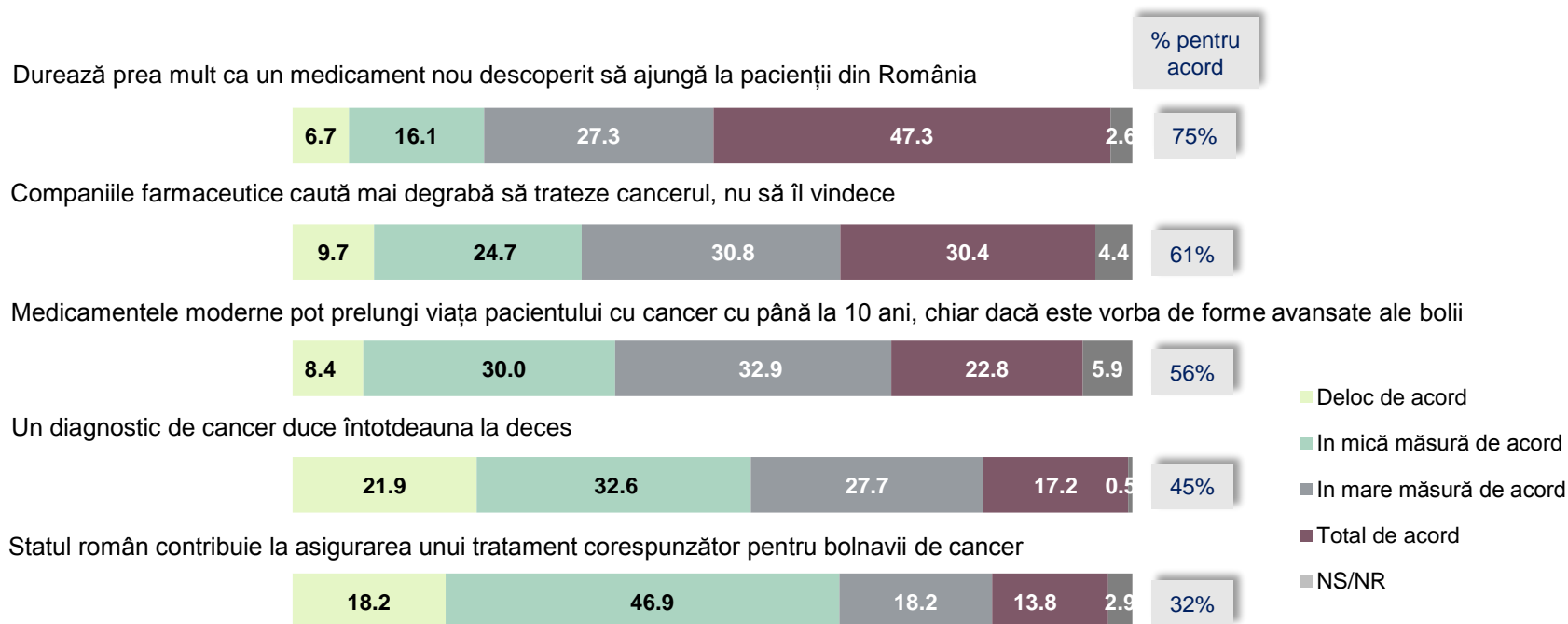
Baza: 1010 (total eșantion)

IIb. Percepții cu privire la cancer: diagnosticare și medicație

În continuare vă voi citi o listă cu afirmații. Pentru fiecare dintre acestea, vă rog să îmi spuneți în ce măsura sunteți de acord cu afirmația:

Valorile din grafic reprezintă procente

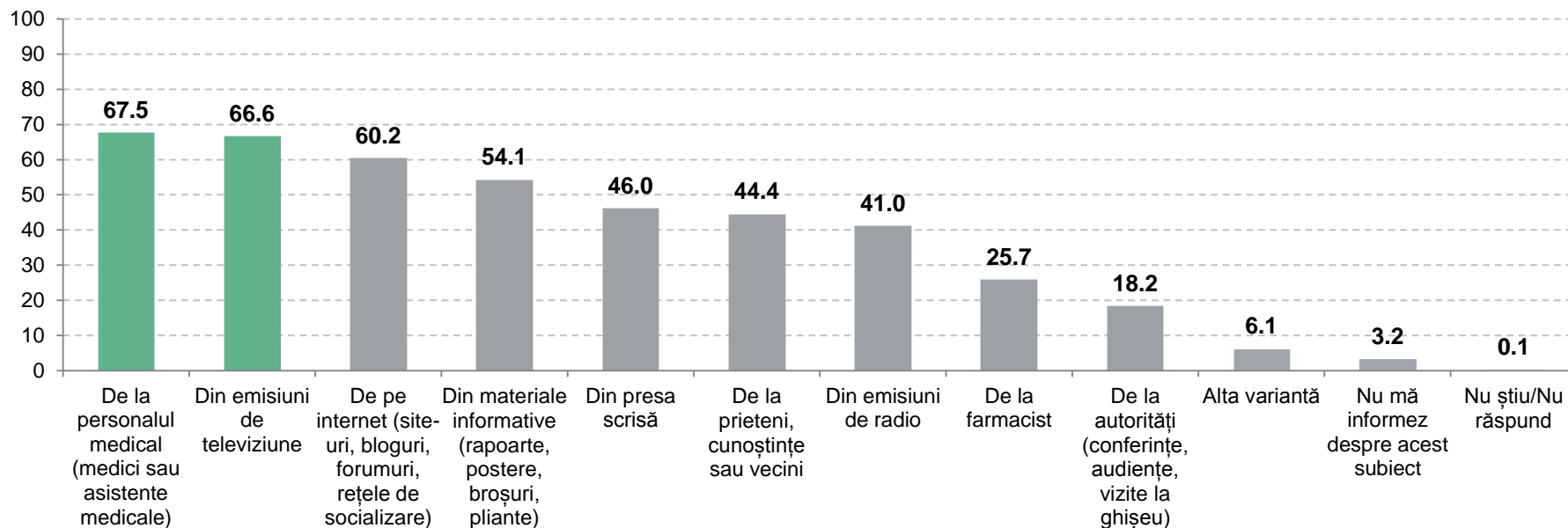
Baza: 1010 (total eșantion)

IIIa. Principalele surse de informare

De unde vă informați de obicei despre prevenirea, diagnosticarea și tratarea cancerului?
_răspuns multiplu

Valorile din grafic reprezintă procente

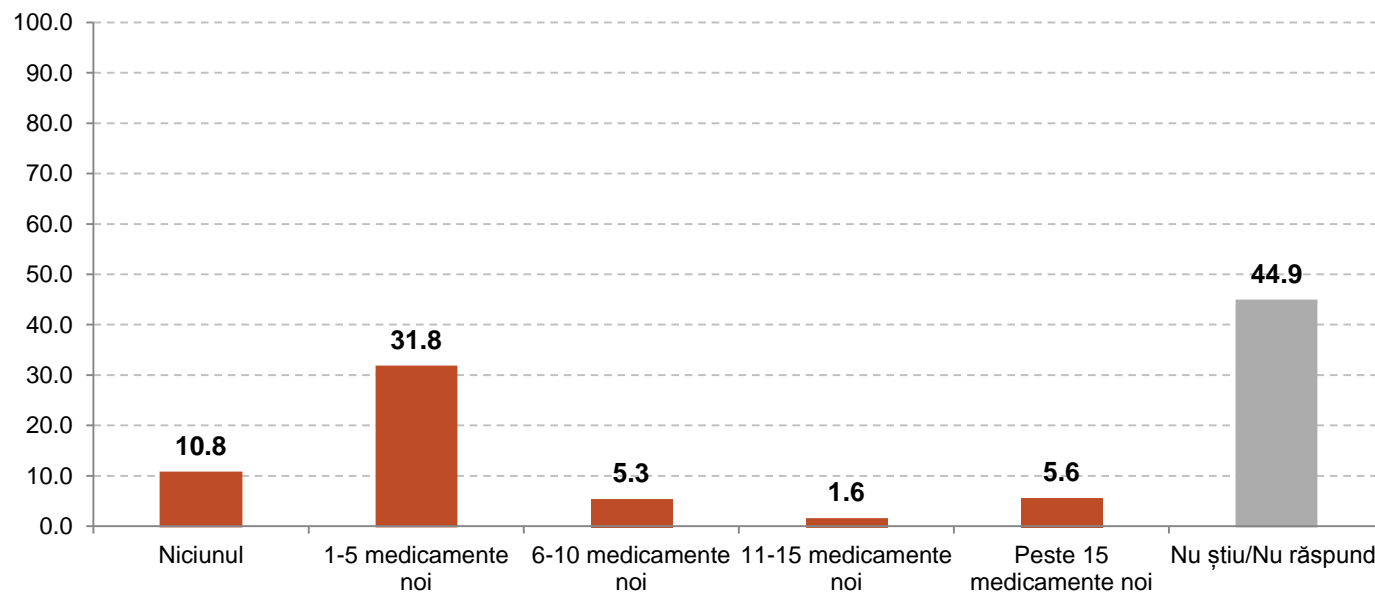
Baza: 1010 (total eșantion)

IIIb. Informarea despre medicamentele aprobate

Indiferent dacă sunteți sau nu la curent cu lista medicamentelor pentru tratarea cancerului, câte medicamente noi pentru tratarea cancerului credeți că au fost aprobate în anul 2015?

_ răspuns unic

Valorile din grafic reprezintă procente

IVa. Temeri asociate cu boala

Care ar fi principala dumneavoastră temere când vine vorba de cancer?

_ răspuns deschis

Valorile din grafic reprezintă procente

Principalele **temeri** legate de cancer

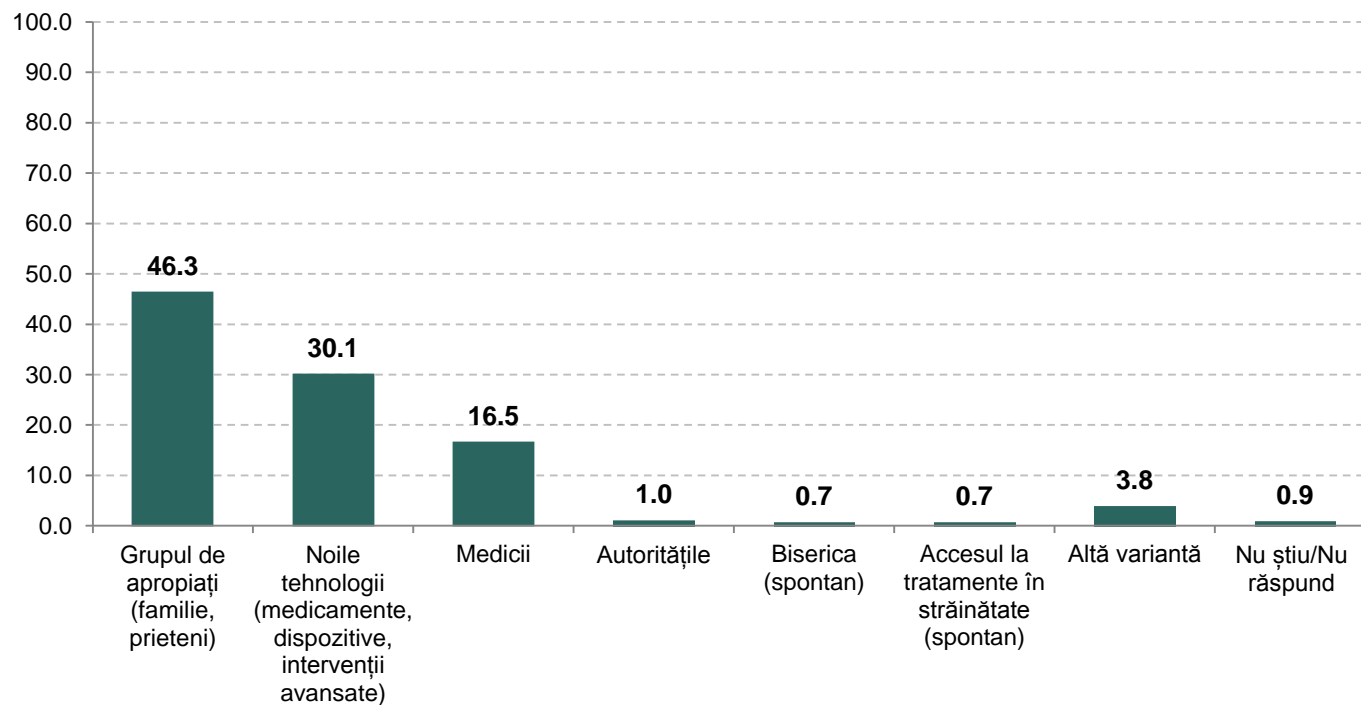
Nu există un tratament pentru cancer/ nu poate fi vindecat	26.6
Teama de boală în sine, de tot ce presupune ea	7.6
Lipsa unui tratament adecvat/ eficient	7.4
Lipsa medicamentelor/ nu pot fi găsite în timp util	7.1
Lipsa banilor (pentru a acoperi tratamentele necesare)	5.8
Dotarea slabă a spitalelor din România	4.8
Suferința familiei și a celor apropiați	4.5
Suferința/ durerea cauzată de boală/ tratament	3.7
Slaba pregătire a medicilor din România	2.9
De obicei nu este descoperit din timp	2.0
Lipsa programelor de prevenție	1.4
Ar putea fi ereditar	0.6
Lipsa de informații despre boală	0.3
Altceva	5.7
Nu imi este teamă	7.5
Nu știu/ nu pot răspunde	12.0

IVb. Aliați în lupta cu boala

Care considerați dumneavoastră că este cel mai important aliat/ sprijin (financiar, emoțional sau de orice altă natură) al unui bolnav de cancer în lupta cu boala?

_ răspuns unic

Valorile din grafic reprezintă procente

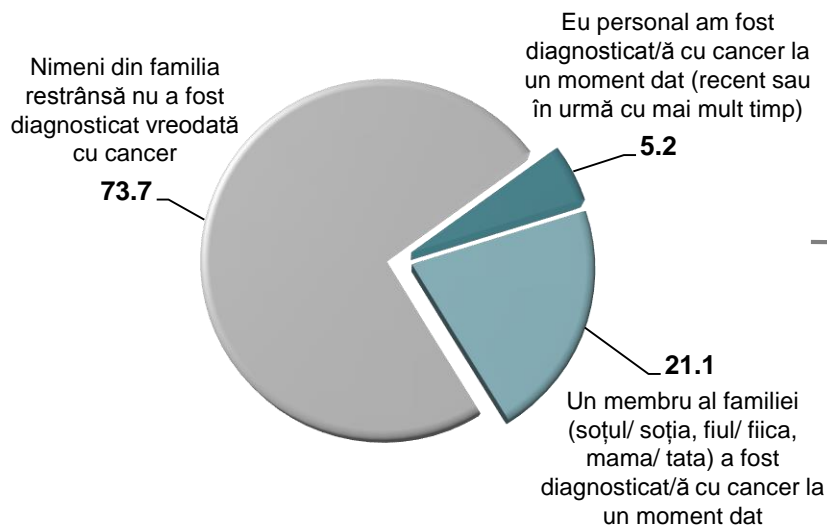

Baza: 1010 (total eșantion)

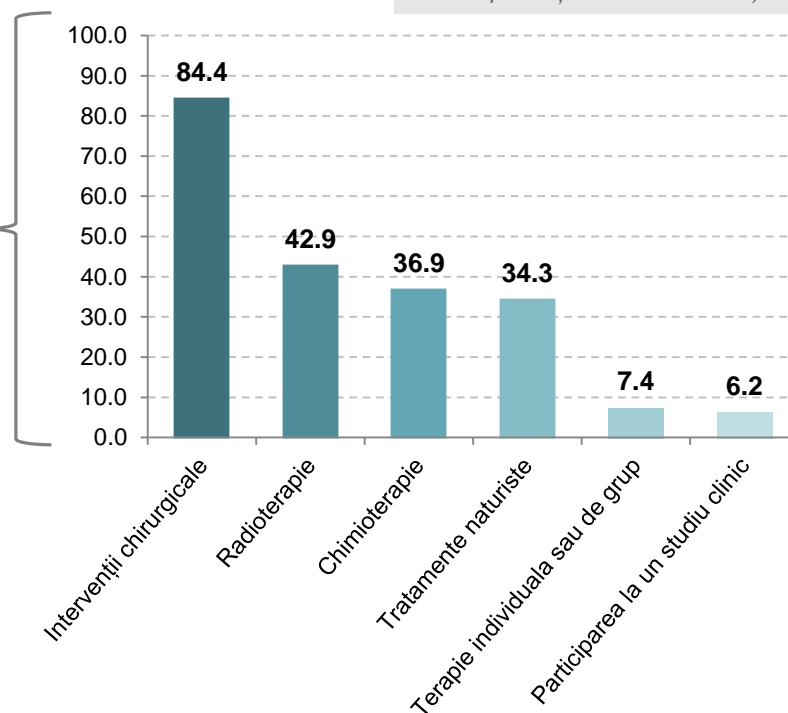
Va. Experința cu boala și opțiuni de tratament

Vă rog să îmi spuneți care din următoarele afirmații descrie mai bine situația în care vă aflați?
La ce tratamente medicale sau non-medicale ați apelat pentru a trata această afecțiune?

Valorile din grafic reprezintă procente

Baza: 53 (respondenți care au avut experiență directă cu boala)

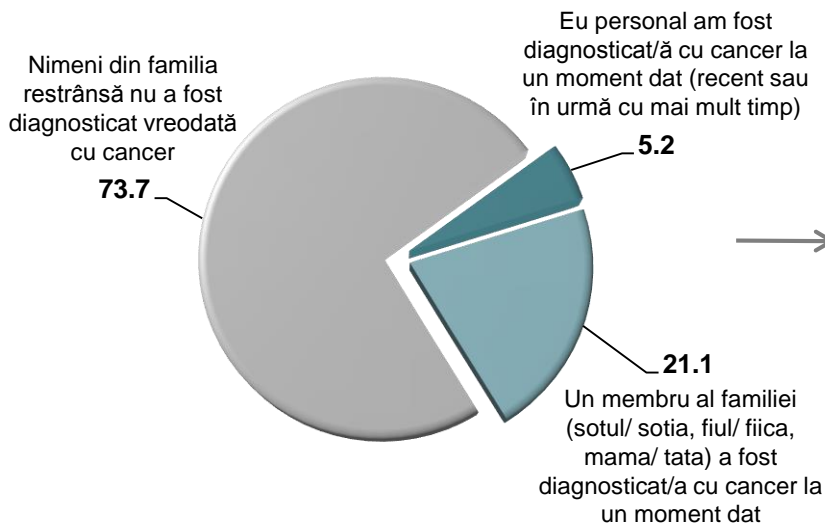

Baza: 1010 (total eșantion)

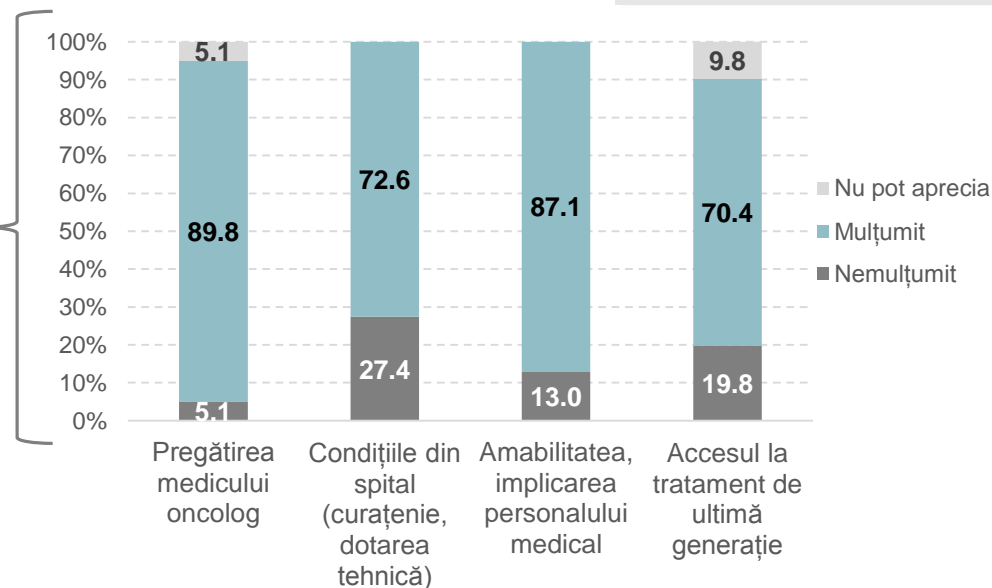
Vb. Experiența cu boala și satisfacția cu serviciile oferite

Vă rog să îmi spuneți care din următoarele afirmații descrie mai bine situația în care vă aflați?/ Pentru următoarea întrebare vă voi ruga să vă gândiți la ultima vizită pe care ați făcut-o la medic pentru diagnosticul de cancer. Folosind o scală de la 1 la 4, unde 1 înseamnă „foarte nemulțumit”, iar 4 înseamnă „foarte mulțumit”, vă rog să-mi spuneți cât de mulțumit sunteți, per total, de următoarele aspecte?

Valorile din grafic reprezintă procente

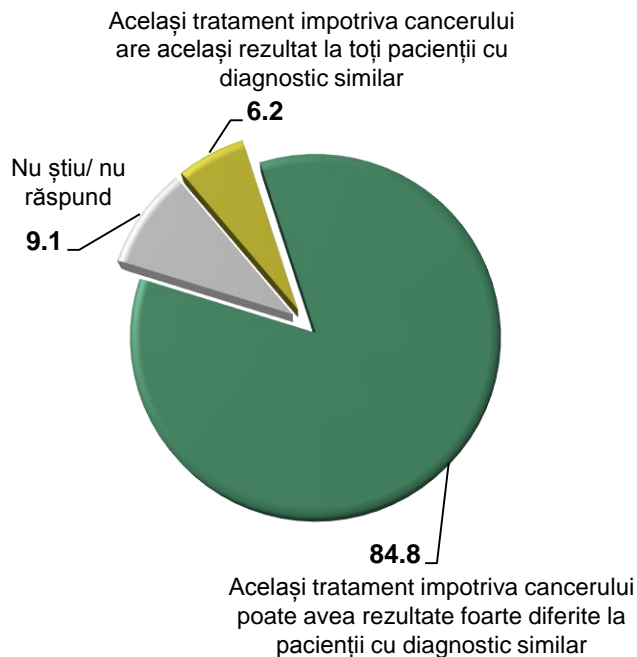

Baza: 53 (respondenți care au avut experiență directă cu boala)

Care din următoarele afirmații este mai apropiată de ceea ce credeți dvs.?/ Cele mai multe tratamente medicale sunt gândite pentru ceea ce se numește „pacientul tipic”, mergându-se pe o abordare generală de tratare a bolii. Medicina personalizată/ individualizată este o orientare medicală nouă care se referă la personalizarea îngrijirii medicale; deciziile și tratamentele sunt adaptate fiecărui pacient și se iau în calcul diferențele privind materialul genetic, mediul și stilul de viață specifice fiecărui individ. Dumneavoastră ați auzit despre medicina personalizată până azi?/ In continuare vă voi citi o listă cu afirmații. Pentru fiecare dintre acestea, vă rog să îmi spuneți în ce măsură sunteți de acord cu afirmația:... “Aș prefera să primesc un tratament standard (urmat și de alți pacienți) pentru tratarea cancerului și nu un tratament personalizat (pentru mine)”

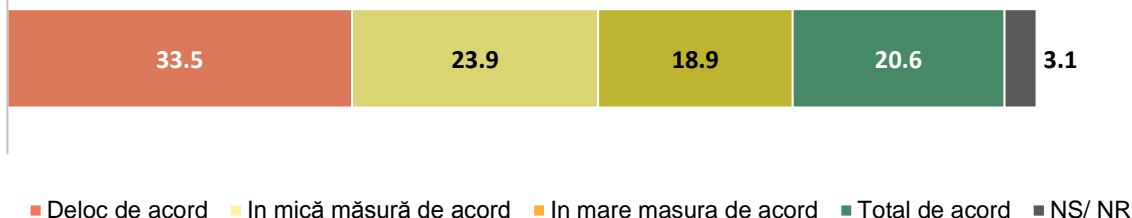
Valorile din grafic reprezintă procente

Au auzit de medicina personalizată

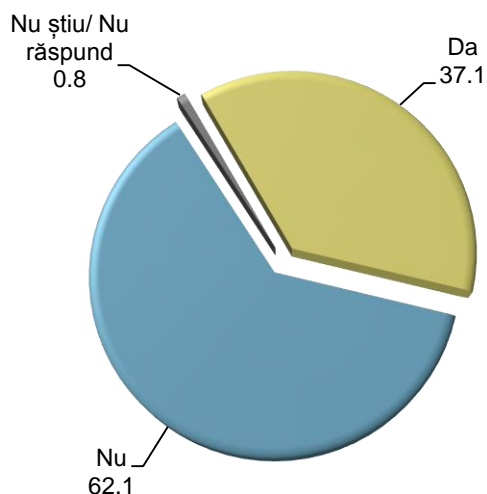

Aș prefera să primesc un tratament standard (urmat și de alți pacienți) pentru tratarea cancerului și nu un tratament personalizat (adaptat pentru mine)

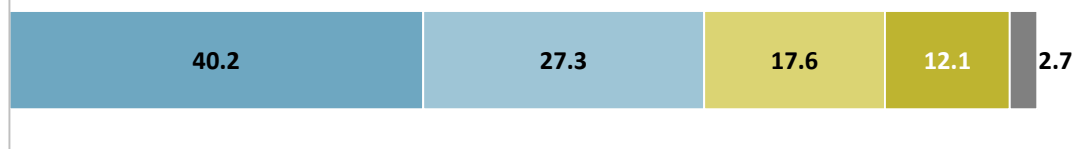

Vă voi citi în continuare o descriere privind “imuno-oncologia”. Aceasta este una dintre direcțiile noi în oncologie, având la bază terapii care nu vizează direct tumora canceroasă, ci țintesc sistemul imunitar al organismului, activând capacitatea acestuia de a recunoaște și de a ataca/ distruge doar celulele canceroase. Dumneavoastră ați auzit despre imuno-oncologie până azi? / În continuare vă voi citi o listă cu afirmații. Pentru fiecare dintre acestea, vă rog să îmi spuneți în ce măsură sunteți de acord cu afirmația: “Aș prefera să fiu tratat cu medicamente care stimulează sistemul imun, fără a ținti celulele canceroase”

Valorile din grafic reprezintă procente

Aș prefera să fiu tratat cu medicamente care **stimulează sistemul imun**, fără a ținti celulele canceroase

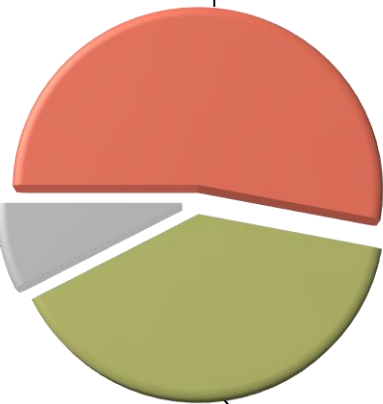
■ Deloc de acord ■ În mică măsură de acord ■ În mare măsură de acord ■ Total de acord ■ NS/ NR

Vă voi citi acum o descriere pentru studiile clinice. Studiile clinice sunt studii științifice realizate cu persoane care s-au oferit să testeze anumite tratamente/ medicamente. Pe baza rezultatelor acestor studii se iau apoi hotărâri în privința tratamentelor/medicamentelor ce vor fi vândute pe piața. Care din următoarele afirmații este mai apropiată de ceea ce credeți dvs.?/ În continuare vă voi citi o listă cu afirmații. Pentru fiecare dintre acestea, vă rog să îmi spuneți în ce măsură sunteți de acord cu afirmația: “Aș fi dispus să iau parte la un studiu clinic în care se testează medicamente nou create pentru tratarea cancerului”

Studiile clinice oferă pacienților accesul la tratamente de ultimă oră, mai bune decât cele existente

53.0

Nu știu/ nu răspund
7.6

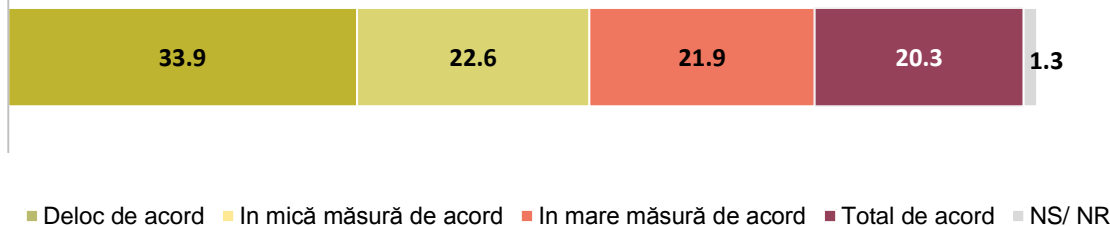

Studiile clinice reprezintă un risc pentru pacienți, întrucât tratamentele nu au fost suficient testate înainte

39.4

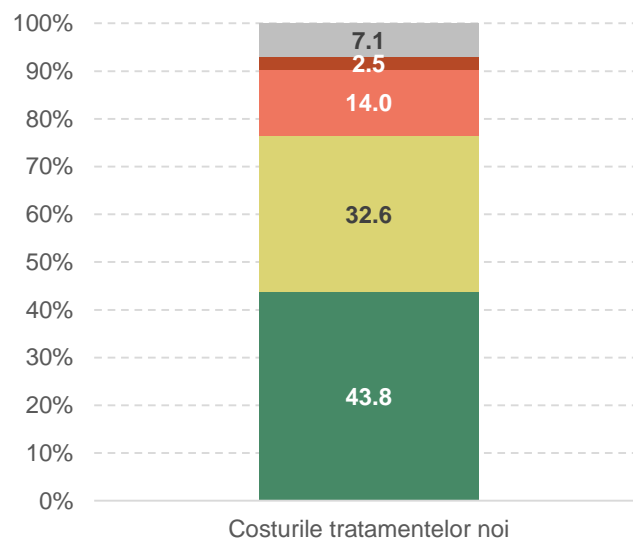
Valorile din grafic reprezintă procente

Aș fi dispus să iau parte la un **studiu clinic** în care se testează medicamente nou create pentru tratarea cancerului

Vld. Percepții cu privire la costurile asociate terapilor noi

Vă rog să vă gândiți acum la tratamentele oncologice care utilizează terapii noi, precum medicină personalizată, imuno-oncologie etc. Când vine vorba de costuri, ați spune că terapiile acestea ar fi/ sunt pentru dumneavoastră și familia dumneastră...

Valorile din grafic reprezintă procente

Baza: 1010 (total eșantion)

- Nu știu/Nu răspund
- Foarte accesibile, ni le-am permite fără să reducem cheltuielile gospodăriei
- Accesibile, ni le-am putea permite dacă am renunța la cheltuieli suplimentare, care nu țin de traiul zilnic (vacanțe, obiecte de lux)
- Oarecum accesibile, ni le-am putea permite dacă am reduce din cheltuielile necesare traiului zilnic (alimente, produse de uz casnic, haine)
- Deloc accesibile, cu siguranță nu ni le-am putea permite

Sistemul medical din România, în accepțiunea celor intervievați:

- Pe prima poziție în topul încrederii populației se plasează medicii și spitalele private din România, acestea din urmă obținând un procent de încredere aproape dublu comparativ cu procentul de încredere obținut de spitalele de stat. Astfel, în timp ce aproape 2/3 dintre cei intervievați declară că au încredere în medicii români, dar și în spitalele private, doar 1/3 asignează încredere spitalelor de stat. Persoanele vârstnice (peste 60 ani) se numără printre cei cu o încredere sporită în instituțiile medicale aparținătoare statului român, în timp ce tinerii (18-29 ani) își declară preferința pentru instituțiile medicale particulare.
- Dotarea necorespunzătoare a spitalelor (lipsa echipamentelor/ tehnologia veche) și corupția sunt percepute drept principalele două probleme ale sistemului medical din România, cu precizarea că persoanele cu studii superioare, precum și cele cu venituri peste medie menționează într-o mai mare măsură corupția ca fiind o problemă importantă a sistemului medical.

Percepții generale despre boală:

- Peste 85% dintre cei intervievați sunt de părere că boala poate fi detectată în faze incipiente, iar 82% apreciază că există cancere care se pot preveni, în timp ce 74%, consideră că există tratamente ce pot conduce la vindecare.
- Doar o treime din populația României consideră că statul contribuie la asigurarea unui tratament corespunzător pentru bolnavii de cancer. Aceasta este mai degrabă o opțiune nepopulară în rândul persoanelor cu studii superioare, a celor din București, precum și în rândul persoanelor cu venituri ridicate.

Informarea despre boală și prevenirea, diagnosticarea, tratarea ei:

- Cei mai mulți dintre cei intervievați se informează cu privire la prevenirea, diagnosticarea și tratarea cancerului de la medici, asistente medicale sau din emisiuni de televiziune. Un procent semnificativ (60%) se informează, de asemenea, de pe site-uri, bloguri sau forumuri de pe internet.
- Fiecare modalitate de informare atinge, însă, un alt segment din populație: vârstnicii (>60 ani) urmăresc mai degrabă emisiunile TV pentru a se informa cu privire la boală și tratarea/ prevenirea ei, în timp ce tinerii, precum și cei care au avut sau au contact direct cu boala menționează drept principale surse de informare internetul și, desigur, personalul medical.
- În ceea ce privește medicamentele nou-aprobate pentru tratarea cancerului, părerile sunt împărțite. Aproape jumătate dintre cei intervievați nu s-au putut pronunța cu privire la numărul medicamentelor aprobate în 2015, 11% menționează că niciun astfel de medicament nu a fost aprobat anul trecut și doar 2% identifică corect categoria de răspuns.

Temeri și aliați în lupta cu boala:

- Trebuie avut în vedere că adresarea, în cadrul unui sondaj de opinie (realizat telefonic), a unei întrebări referitoare la principala temere în lupta cu cancerul implică anumite limitări de rigoare, date de implicațiile atât de personale ale unei astfel de întrebări. Cu toate acestea, mențiunile privind temerile celor intervievați, fie că au avut sau nu vreodată contact cu boala, urmează, în linii mari, două direcții, ce întrunesc un număr aproximativ egal de mențiuni. Pe de-o parte sunt temerile/fricile legate de tot ceea ce presupune boala, de deznodământ, de consecințele pe care le poate avea asupra celui implicat, dar și asupra membrilor familiei, iar pe de altă parte sunt temerile/fricile legate de ceea ce poate oferi sistemul - practic, limite ale sistemului, precum accesul la medicație, la un tratament corespunzător, pregătirea medicilor, programe de prevenție etc.
- Familia și cei apropiați, precum și noile tehnologii din sistemul medical sunt considerate principalele puncte de sprijin în lupta cu boala. De asemenea, medicii reprezintă un puternic aliat în special pentru persoanele afectate direct sau mediat (34% din totalul celor direct afectați apreciază că personalul medical este un aliat important, comparativ cu 16% din total eșantion).

Experiența cu boala și opțiuni de tratament:

- Aproape 1/4 dintre cei intervievați relatează o experiență cu boala, iar incidența pare să fie mai crescută în rândul persoanelor vârstnice.
- Intervențiile chirurgicale sunt principala opțiune pentru cei direct afectați, urmând apoi radioterapia, chimioterapia și tratamentele naturiste. Doar 6% dintre cei care au suferit la un moment dat de cancer menționează participarea într-un studiu clinic în vederea tratării bolii.
- Rugați să evalueze ultima vizită în spital, strict pentru acest diagnostic, respondenții direct afectați asignează cel mai ridicat scor de insatisfacție condițiilor de aici - 27% dintre cei diagnosticați cu cancer se declară nemulțumiți de condițiile din spital (curățenie, dotare tehnică etc.) - și cel mai redus scor de insatisfacție pregătirii medicului oncolog - doar 5% dintre cei direct afectați se declară nemulțumiți de pregătirea medicului curant. Această ultimă descoperire vine în acord cu cele de mai sus: în general, persoanele direct afectate de boală au și o percepție mai degrabă pozitivă vis-a-vis de interacțiunea cu personalul medical (au o mai mare încredere în medicul oncolog, îl consideră un aliat în lupta cu boala și sunt, per ansamblu, mulțumiți de pregătirea acestuia, de sprijinul oferit).

Noile terapii:

- Cei mai mulți dintre cei intervievați (85%) sunt de părere că același tratament aplicat pentru diagnosticul de cancer poate da rezultate diferite de la pacient la pacient. Aceasta este o opinie mai degrabă populară în rândul persoanelor cu studii superioare, precum și în rândul celor cu venituri ridicate.
- Aproape 40% dintre români declară că au auzit de medicina personalizată (asistat, după citirea unei descrieri) și peste 55% ar fi de acord cu primirea unui astfel de tratament personalizat, în detrimentul tratamentului standard. Cei mai puțin deschiși către o astfel de opțiune sunt mai degrabă vârstnici, persoane din zona Moldovei, cu educație scăzută și statut social redus.
- În ceea ce privește imuno-oncologia, aproximativ 37% dintre români declară că au auzit de această nouă direcție în oncologie (asistat, după citirea unei descrieri) și aproape 1/3 ar fi interesați de un tratament care să activeze sistemul imunitar împotriva celulelor contaminate. Așa cum era de așteptat, și aici se remarcă o mai mare deschidere din partea persoanelor educate, cu venituri ridicate.
- Mai mult de jumătate dintre cei intervievați apreciază că studiile clinice oferă pacientului acces la un tratament de ultimă oră, mai bun decât cele existente deja pe piață. Totuși, 40% dintre români asociază studiile clinice cu studii care au un risc crescut, întrucât presupun testarea unor tratamente insuficient testate până la momentul respectiv. În aceste condiții, 42% dintre cei intervievați se arată interesați să participe într-un studiu clinic dacă ar fi diagnosticați cu cancer. Persoanele direct afectate de boală par să opteze pentru un astfel de tratament într-o mai mare măsură decât toți ceilalți.
- Așadar, terapiile noi, deși obțin procente ridicate de recunoaștere și apreciere, par în acest moment mai degrabă o opțiune pentru persoanele cu un nivel ridicat de educație sau pentru cele cu venituri peste medie. În plus, aceste terapii sunt asociate cu prețuri/ costuri crescute - doar 16% dintre respondenți apreciază că și-ar putea permite cu ușurință să acopere costurile unor astfel de tratamente, iar 44% nu întrevăd posibilitatea efectuării unei plăți pentru un tratament inovativ.

Vă mulțumim!